

Пархоменко К.Г.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»

Вплив зміни методів облікової політики на результати діяльності банку

Удосконалення облікової політики – один із способів покращення результатів діяльності банку. Вивчення її впливу на фінансові показники діяльності банку давно привертає увагу фахівців. Однак подібні дослідження присвячені переважно вивченню впливу окремих її елементів.

Існує багато досліджень щодо визначення економічного ефекту від зміни методів облікової політики.. Так, наприклад Міщенко С.М. вважає доцільним дещо змінити розрахунок ефекту за формулою 1 [2]:

$$Sa = Rpr \times A, \quad (1)$$

де: Sa – податкова економія з податку на прибуток від збільшення величини амортизаційних відрахувань;

Rpr – ставка податку на прибуток;

A – прискорення амортизації за основними засобами.

Ця формула відображає податкову економію лише на деякому обмеженому інтервалі часу. Вона не враховує можливі втрати в періодах, в яких за повністю амортизованими основними засобами нарахування зношення буде припинено, але ці об'єкти основних засобів будуть функціонувати і надалі. За рахунок цього, у такі періоди можливе заниження витрат банку щодо методу рівномірного нарахування амортизації.

За концепцією тимчасової вартості грошей, майбутня їх вартість через рік буде дорівнювати сумі їх сьогоденної номінальної вартості та вартості доходу у відсотках, який можливо отримати [3]. Цей принцип часто використовується в західній теорії й практиці для вирішення у бухгалтерському

обліку: відображення орендних операцій; довгострокової кредиторської та дебіторської заборгованості; операцій з цінними паперами; планування залучення капіталу й визначення його джерел; оцінка й переоцінка активів і багато інших операцій банку.

У ситуації щомісячного нарахування амортизації дисконту Міщенко С.М. для розрахунку економічного ефекту пропонує наступну формулу [2]:

$$FV_{\text{В.}} = \frac{0,25 \times R}{12} \times \frac{(1+i)^T (k-1) - (1+i)^D \cdot k + 1}{(k-1) \cdot (\sqrt[12]{1+i} - 1)} = \frac{0,25 \times R}{12} \times \hat{A}, \quad (2)$$

де: $FV_{\text{В.}}$ – загальна зміна активів;

R – збільшення величини нарахованих витрат внаслідок застосування механізму прискореного нарахування;

D – строк, протягом якого існує уповільнення нарахування доходів;

i – ставка прибутковості;

r – рентабельність банку;

K – коефіцієнт прискорення між різними методами нарахування.

B – другий множник, значення якого були розраховані у вигляді таблиці для показника рентабельності капіталу.

Економічний ефект у відносному вираженні відповідно до строків активів має більш практичну цінність, оскільки його застосування надає можливість порівнювати економічний ефект за будь-яким елементом облікової політики банку.

У разі запланованого здійснення витрат на створення резерву в першому кварталі фінансового року економічний ефект буде дорівнювати нулю. Дійсно, у цьому випадку витрати банку першого кварталу будуть абсолютно однаковими незалежно від способу їх формування: за методом прямого формування витрат при фактичному їх здійсненні або за методом створення резерву майбутніх витрат і платежів.

Вибір того або іншого варіанту списання вартості запасів та інших інструментів банку (золота, валюти тощо) на витрати банку також безпосередньо впливає на податок на прибуток. Цей вибір залежить від динаміки тих прогнозованих цін, що використовуються в процесі господарської діяльності [3].

У загальному виді задача оптимізації облікової політики за всіма видами досліджуваних елементів може бути формалізована у вигляді математичної залежності [2]:

$$F(H)_j = f_1(1) + f_2(2) + f_3(3) + \dots + f_n(n), \quad (j = \overline{1, n}) \quad (3)$$

де: $f(n)$ – економія з конкретного елемента облікової політики банку.

Проведений аналіз засвідчив, що облікова політика є могутнім резервом підвищення ефективності діяльності банку. Банк обирає ті або інші методи обліку згідно зі своєю стратегією чи поставленими завданнями.

Література:

1. Луговой, В.А. Организация бухгалтерского учета и первичная документация [Текст]: навч. посіб. / В.А. Луговой. – М.: Бухгалтерский учет, 2007. – 142 с.
2. Міщенко, С.М. Облікова політика в системі управління банком: дис. на здобуття наукового ступеня канд. ек. наук: спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Міщенко Світлана Миколаївна. – Київ: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2004. – 207 с.
3. Коренева, О.Г., Слав'янська, Н.Г., Євченко, Н.Г. та ін. Облік і аудит у банках: Навчальний посібник [Текст]: навч. посіб. / О.Г. Коренева та ін.. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 493 с. - ISBN 966-680-303-8.